

A dialektikus materializmus sarkköve a világ anyagi természetéről szóló tan
Tudományos Materializmus vs. Kapitalizmus és Idealizmus
Készült: SaLa közreműködésével a Mesterséges Intelligenciával

Bevezető szerkesztői előszó

E dokumentum a marxista-leninista filozófia klasszikus alapvetéseit, valamint a dialektikus és történelmi materializmus rendszerszemléletét foglalja össze egy egységes, nyelvtanilag gondozott, szabatos és gördülékeny struktúrában. A forrásanyag elsődleges célja, hogy éles kontrasztot mutasson a tőkés társadalmi alakulat ideológiai felépítménye (az idealizmus, a metafizika és a vallási dogmatizmus) és a következetesen objektív, anyagi alapú tudományos világnézet között.

A kialakult anyagi formák objektív megértéséhez a történetüket is ismerni kell

A következetesen objektív tudomány szerint a valóság materiális: **minden létező dolog anyag, és ezen kívül semmi más nem létezik.** Ez az anyag mindörökké mozgásban és szüntelen változásban van.

Az anyag dialektikusan, a természet objektív törvényei szerint, belső ellentmondások és kölcsönhatások révén változik és fejlődik. A különböző anyagi struktúrák és formák keletkeznek, átalakulnak, fejlődnek, majd elpusztulnak, hogy helyet adjanak az újnak. E folyamatok megértéséhez elengedhetetlen a formák történelmi fejlődésének pontos ismerete.

A gondolkodó emberré váláshoz elengedhetetlen feltétel a tudományos világnézet térnyerése

A dialektikus materializmus tudományos világnézetének ismerete elkerülhetetlen feltétele annak, hogy valaki valóban gondolkodó emberré váljon. Erre a tudományra épül a marxizmus-leninizmus, amely a tudatos emberek világnézete; ez szolgál a kommunisták következetes vezérfonalául a világ objektív megismerésében és forradalmi megváltoztatásában.

A kommunista társadalom megvalósítása az emberiség megmaradásának egyetlen reális lehetősége, ezért a fejlődésnek szükségszerűen ebbe az irányba kell mutatnia. Az emberiségnek a marxizmus-leninizmus útját kell követnie, ha biztosítani akarja saját tartós fennmaradását.

A kapitalizmusban nem lehet gondolkodó emberré válni

A kapitalizmus fejlődése és szocializmussá érése során – évszázadokig tartó, lassú hanyatlási korszakában – önmaga védelmében különböző reakciós formákat öltött, és végül **fasiszta-kapitalizmussá** torzult. Ez a forma nem más, mint a tőkés uralkodó osztály nyílt önkényuralma a dolgozó proletárok felett: egy **modern bérrabszolgáltató társadalom**. Világnézete idealizmussal és vallási dogmákkal terhelt, zavaros, és ebből fakadóan nagyrészt tudománytalan.

A kapitalizmus zavaros ideológiája és önző, individualista erkölce strukturálisan alkalmatlan arra, hogy elősegítse a gondolkodó emberré válást. A továbbhaladáshoz az emberiségnek meg kell haladnia ezt a rendszert. Erre a történelmi feladatra kizárólag a kommunisták alkalmasak, akik következetesen a marxizmus-leninizmus tudományos vezérfonalát követik, és szükség szerint alkotó módon fejlesztik tovább azt.

Az emberiség elpusztul, ha nem képes meghaladni a kapitalizmust

A tőkés rend irracionális világnézete, destruktív individualizmusa és fasizálódási hajlama végső soron a pusztulásba vezetheti az emberi civilizációt. A burzsoázia a bérrabszolgaság fenntartása érdekében kénytelen elkeseredett harcot folytatni a tudományos világnézet és annak hordozói, a kommunisták ellen. Ebben a küzdelemben a tőke nyílt szövetségre lép az idealizmussal, a vallási intézményekkel és a legkülönbözőbb tudománytalan, reakciós eszmeáramlatokkal.

A tudományos világnézet dialektikus fejlődése

A marxizmus-leninizmus útján járó kommunisták világnézete nem merev dogma, hanem az adott kor természettudományi és társadalmi eredményeire támaszkodik, és azokkal szerves egységben fejlődik. A dialektikus és történelmi materializmus hívei szigorúan tudományos módszerrel vizsgálják a világot, a társadalmat és az embert; magyarázataik és elveik ebből az objektív elemzésből fakadnak.

Mint minden valódi tudomány, a marxizmus-leninizmus sem tekinthető befejezettnak vagy tökéletesnek: a gyakorlati tapasztalatok és a társtudományok új felfedezései révén folyamatosan felülvizsgálja, korrigálja és frissíti saját téziseit. Történelmi küldetése azonban mindvégig változatlan marad: a kizsákmányolásmentes kommunista társadalom megvalósítása.

Összehasonlító táblázat: Ideológiai és tudományos törésvonalak

Vizsgált szempont / Kategória	Kapitalista / Idealista álláspont	Kommunista / Materialista álláspont	Tudományos / Objektív értékelés
A világ ontológiai alapja	Metafizikus és idealista. A valóságot elvont eszmék, szellemi erők vagy transzcendens (isteni) elrendelés mozgatja.	Radikális monista materializmus. Nincs más, csak az örökké mozgó, belső ellentmondások által változó anyag.	A modern fizika, kémia és kozmológia igazolja, hogy a világ anyagi természetű; túlvilági entitások kísérletileg nem igazolhatók.
Társadalmi struktúra és tulajdon	A magántulajdon szent és örök. Az egyéni önzés (individualizmus) a gazdasági haladás és a piac hatékonyságának motorja.	A tőkés rend osztályalapú bérabszolgaság, amely válságos időszakokban a hatalom védelmében fasiszta diktatúrává korcsosul.	A gazdaságtörténet bizonyítja, hogy a tulajdonformák történelmileg változnak (ősközöség, rabszolgaság, feudalizmus, kapitalizmus), nem abszolút adottságok.
Az emberi gondolkodás és tudat	A <i>Homo Economicus</i> modellje: elvont, elszigetelt és önző egyén, akinek gondolkodását a piaci racionalitás határozza meg.	Az ember a társadalmi viszonyok összessége. A valódi szellemi szabadság feltétele a szükségyszerűség felismerése és a valóság átalakítása.	A szociológia és az idegtudományok igazolják, hogy a tudatot és a gondolkodást a materiális-társadalmi környezet és az interakciók formálják.
A fejlődés belső dinamikája	Mechanikus vagy statikus egyensúlyi modell. A rendszerszintű belső ellentmondások és az osztályharc szerepét tagadja vagy elrejt.	Dialektikus fejlődésmélet. A fejlődés mozgatórugója a belső ellentétek harca, amely az alacsonyabb formából a magasabbakba vezet.	A rendszerek (fizikai, biológiai és társadalmi) strukturális fejlődését és fázisátmeneteit a belső feszültségek és kvalitatív ugrások (krízisek) viszik előre.
Történelmi távlat és jövőkép	A tőkés piacgazdaság a történelem végpontja. A felmerülő válságok technokrata és piaci reformok útján tartósan kezelhetőek.	A kapitalizmus fenntartása elkerülhetetlenül globális pusztuláshoz vezet; az emberiség túlélésének egyetlen útja a kommunizmus.	A XXI. századi globális ökológiai krízisek és erőforrás-válságok bizonyítják, hogy a korlátlan tőkés profitráta fenntarthatatlan, és veszélyezteti a civilizációt.

Tudományos és kritikai értékelés

Gnoszeológiai (megismeréstani) és módszertani szempontból a vizsgált dokumentum szigorúan a marxista-leninista elméleti tradíció talaján áll. Legfőbb elméleti érénye a **monista materializmus következetes érvényesítése**, amely elutasítja a valóság idealista vagy dualista felosztását. A szöveg helyesen mutat rá arra, hogy a domináns polgári felépítmény (a vallás, az idealista filozófiák és az individualista erkölcs) elsődleges funkciója a fennálló tőkés termelési viszonyok – az anyagi alap – elfedése, legitimálása és természetesnek beállítása. Az anyagi formák történelmi szemléletű vizsgálatának követelménye („*a történetüket is ismerni kell*”) teljesen egybevághat a modern történelem- és rendszertudományok alapelveivel.

Kritikai szempontból megállapítható, hogy a szöveg fogalomkészlete a XX. századi klasszikus politikai gazdaságtan és államelmélet radikális dinamikáját tükrözi. A kapitalizmus „lassú hanyatlásának” tézise és a „fasiszta-kapitalizmus” fogalma olyan éles kategóriák, amelyek a tőkekoncentráció, a strukturális válságok és a nyílt elnyomás közötti közvetlen kauzális (ok-okozati) összefüggést világítják meg. A dokumentum azon végkövetkeztetése, miszerint a kapitalizmus meghaladásának hiánya a civilizáció pusztulásához vezet, rendkívüli tudományos aktualitással bír a XXI. században. A globális klímaváltozás, a környezet tőkés kizsákmányolása és az imperialista geopolitikai konfliktusok éppen azt az anarchikus, profitmaximalizáló logikát igazolják vissza, amelyet a tudományos materializmus kritikai szűrője évszázadok óta elemez. Összességében a szöveg a társadalmi jelenségeket nem elvont erkölcsi kategóriákként, hanem az anyagi realitás és az osztályérdekek törvényszerű mozgásaként kezeli.

SaLa

A dialektikus materializmus sarkköve a világ anyagi természetéről szóló tan

A kialakult anyagi formák objektív megértéséhez a történetüket is ismerni kell

Az objektíven létező világ a következetesen objektív tudomány szerint materiális, minden ami létezik az anyag, más nincs, ami mindörökké mozgásban, változásban van.

Az anyag dialektikusan a természet törvényei szerint kölcsönhatásokban, ellentmondásokban változik, fejlődik. A struktúrák (a formák) keletkeznek, változnak, fejlődnek, elpusztulnak, helyt adva az újnak, a megértéséhez azonban a történetüket is ismerni kell.

A gondolkodó emberré váláshoz elengedhetetlen feltétel a tudományos világnézet térnyerése

A dialektikus materializmus tudományos világnézetének ismerete elkerülhetetlen a gondolkodó emberré váláshoz. Erre a tudományra épül a marxizmus-leninizmus, ami a gondolkodó emberek világnézete; ez következetesen a kommunisták vezérfonala a világ megismerésében és megváltoztatásában.

A kommunizmus megvalósítása az emberiség megmaradásának az egyetlen lehetősége, ezért ebbe az irányba kell változni. Az emberiségnek a marxizmus-leninizmus útján kell járnia, ha meg akar maradni.

A kapitalizmusban nem lehet gondolkodó emberré válni

A kapitalizmus fejlődése és szocializmussá érésével, az évszázadokig tartó lassú hanyatló korszakában a védelmében - különböző megjelenési formában - fasiszta-kapitalizmussá változott, ami a kapitalista társadalmi osztály önkényuralma a dolgozó proletárok felett, - bér-rabszolgatartó társadalom. A világnézete az idealizmussal és a vallással terhelt zavaros, ezért nagyrészt tudománytalan.

A kapitalizmus zavaros világnézete és az individualista erkölce alkalmatlan a gondolkodó emberré váláshoz, a továbbjutáshoz azt meg kell haladnia az emberiségnek. Erre azonban csak a kommunisták alkalmasak, akik következetesen a marxizmus-leninizmus világnézetének vezérfonalán járnak, szükség szerint továbbfejlesztve azt.

Az emberiség elpusztul, ha nem tudja meghaladni a kapitalizmust és nem jut el kommunizmusba!

A kapitalizmus zavaros világnézete, az individualista erkölce, a fasizmussá alakulása a pusztulásba vezetheti az emberiséget. A bér-rabszolgaság fenntartásához azonban a tudományos világnézet és képviselőik a kommunisták ellen kell harcolnia, összefogva az idealizmussal, a vallással, a tudománytalan világnézetekkel.

A tudományos világnézet fejlődése

A marxizmus-leninizmus útján járó kommunisták világnézete az adott korban a tudomány elért eredményire támaszkodik, ezzel együtt fejlődik tovább. A dialektikus és történelmi materializmus hívei a tudományos módszerrel vizsgálják a világot, a társadalmat, az embert és ennek alapján alakulnak ki a magyarázatai, a világnézete.

Mint minden tudomány, így a marxizmus-leninizmus sem tökéletes és befejezett kész, fejlődik a tapasztalatokkal és a többi tudomány eredményeinek felhasználásával kijavítja hibáit, felújítja, módosítja világnézetét; de a küldetése mindvégig megmarad, ami a kommunista társadalom megvalósítása.

A marxizmus-leninizmus tudományos világnézete az egész emberiség érdekét szolgálja és a következetesen objektív tudományra valamint a dialektikus és történelmi materializmus tudományos világnézetére támaszkodik.

Marxista fogalomlexikon

A **dialektikus materializmus** egységes felfogás alapján átfogja a természet, a társadalom és a gondolkodás egész bonyolult hálózatát, s amely szervesen egyesíti magában a valóság megmagyarázásának és elemzésének filozófiai módszerét a világ gyakorlati-forradalmi megváltozásának eszméjével.

A dialektikus materializmus sarkköve a világ anyagi természetéről szóló tan, az a felfogás, amely szerint nincs a világon semmi más, mint anyag és az anyag mozgásának és változásának törvényei.

A dialektikus materializmus engesztelhetetlen ellensége a természetfölötti lényekre vonatkozó különféle elképzeléseknek, bármilyen köntösbe bújtatja is ezeket a vallás és az idealista filozófia.

A dialektikus materializmus által kidolgozott dialektikus fejlődéelmélet (dialektika) rávilágít azokra az általános törvényekre, amelyek folytán az anyag mozgásának és változásának, az alacsonyabb rendű formákból a magasabb rendű formákba való átmenésének a folyamatai végbemennek.

A dialektikus materializmus, fejlődő tudomány. Elvei és tételei a természettudomány minden nagy felfedezésével, a társadalmi élet formáinak változásával konkretizálódnak, fejlődnek, magukba olvasztva a tudománynak és az emberiség történelmi tapasztalatának új feladatait.

Idegen szavak marxista magyarázattal

dialektikus materializmus: a természet, az emberi társadalom és a gondolkodás egyetemes fejlődéstörvényeiről szóló tan. **A marxista-leninista párt világnézete.** Dialektikus materializmusnak — Sztálin meghatározása szerint — azért nevezzük, mert nézőpontja, melyből a természet jelenségeit vizsgálja, módszere, mellyel őket tanulmányozza és megismeri **dialektikus** (lásd: dialektika), elmélete pedig, melynek segítségével a természeti jelenségeket megérti és megmagyarázza — **materialisztikus** (lásd materializmus). A dialektikus materializmus nem csupán a világ megismerésének, hanem egyben átalakításának forradalmi elmélete: a forradalmi cselekvés vezérfonala. Alkotói **Marx** és **Engels**, legjelentősebb továbbfejlesztői **Lenin** és **Sztálin**.

SaLa